

Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordaması¹

Predicting Romantic Relationship Satisfaction of University Students

Ayça SARAÇ², Zeynep HAMAMCI³ ve Sonay GÜÇRAY⁴

Öz: Bu araştırmanın amacı; cinsiyet, yaş, sınıf, ilişki durumu, ilişki süresi gibi sosyo-demografik değişkenler ile romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar ve ilişki algısının ilişki doyumunu yordamadaki katkılarını incelemektir. Araştırmanın grubu Hatay’da bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 299 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilerin romantik ilişkilerle ilgili inançlarını ölçmek üzere Sarı (2008) tarafından geliştirilen Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAİNÖ), evlilik öncesi ilişki algılarını değerlendirmek üzere Kalkan ve Kaya (2007) tarafından geliştirilen Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği (EÖİDÖ) kullanılmıştır. Ayrıca, üniversite öğrencilerinin ilişki doyumları Rusbult, Martz ve Agnew (1998) tarafından geliştirilen Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu, (2005) tarafından Türk kültürüne uyarlanan İlişki İstikrarı Ölçeği’nin (İİÖ) İlişki Doyumu (İD) alt boyutu ile ölçülmüştür. Öğrencilerin ilişki doyumlarının yordayıcılarını belirlemek amacıyla Hiyerarşik Çoklu Regresyon Analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda; bireylerin ilişki durumu, RAİNÖ’nün “Aşırı Beklentiler”, “Farklı Düşünmek”, “Cinsiyet Farklılıkları” alt boyutları ve EÖİDÖ’nün “Dini Değerler”, “İletişim”, “Arkadaş İlişkileri”, “Aile İlişkileri” alt boyutlarının ilişkiden algılanan doyumunu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, evlilik öncesi ilişkileri değerlendirme, ilişki doyumunu, üniversite öğrencileri.

Abstract: The aim of this research is to analyze the contributions of socio-demographic variables such as age, class, relationship situation, relationship duration and irrational beliefs of university students related to romantic relationships and their perceptions concerning premarital relationship to determine relationship satisfaction. The research group consists of 299 university students having education in a state university of Hatay. Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory (IRRBBI) which was developed by Sarı (2008), was used to measure the beliefs of university students about romantic relationships and in order to evaluate the perceptions of students about premarital relationship, Premarital Relationship Assessment Scale (PRAS) developed by Kalkan and Kaya (2007) was used. Furthermore, the relationship satisfaction of university students was measured by Relationship Satisfaction sub dimension (RS) of Relationship Stability Scale (RSS) developed by Rusbult, Martz and Agnew (1998) and was adapted to Turkish culture by Büyükşahin, Hasta and Hovardaoğlu, (2005). In order to determine the relationship satisfaction precursors Hierarchic Multiple Regression Analysis was used. The results showed that relationship situation and excess expectations, different thinking, gender differences which are sub dimensions of IRRBBI and religious values, communication, friend relationships, family relationships sub dimensions of PRAS predicts relationship satisfaction significantly.

Keywords: irrational beliefs related with romantic relationship, premarital relationship assessment, relationship satisfaction, university students.

Günümüze kadar, romantik ilişkiler ve doğası bir çok araştırmacı tarafından açıklanmıştır (Buehler ve Wells, 1981; Collins, 2003; Collins, Welsh, ve Furman, 2009; Sternberg, 1986). Romantik ilişkilerle ilgili en kapsamlı tanım Collins’e (2003) aittir. Collins (2003) romantik ilişkiyi her iki tarafın

gönüllü olduğu ve karşılıklı olarak kabul ettiği bir ilişki türü olarak tanımlamakta ve romantik ilişkinin ayırt edici beş özelliği olduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan birincisi “katılım”dır. Katılım, gençlerin flört edip etmediğini, flörtün hangi yaşta başladığını ve sıklığını ifade eder. Bir diğeri “eş seçimi”dir.

¹ **Yazar Notu:** Bu makale, “Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordamada Akılcı Olmayan İnançlar ve Evlilik Öncesi İlişki Algılarının Rolü” adlı yüksek lisans tez çalışmasının kısaltılmış halidir.

² Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Adana, E-Posta: aycasarac@cu.edu.tr

³ Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, E-Posta: hamamci@gantep.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Adana, E-Posta: songuc@cu.edu.tr

Bu özellik gençlerin kimlerle romantik tecrübeler yaşadığını açıklar. Diğer bir özellik “ilişki içeriği”dir. İlişki içeriği, romantik ilişki süresince paylaşılan aktiviteler ve etkinlikleri ifade eder. “İlişki kalitesi” ile ifade edilen özellik ise, ilişkiden yararlı tecrübeler edinebilmeyi ifade eder. Son olarak ilişkinin “bilişsel ve duygusal süreçleri” şeklinde ifade edilen özellik ise ilişkiyi diğer ilişki türlerinden ayırtıran duygusal tepkiler, algılar, beklentiler, şemalar, partnere ve ilişkiye yapılan atıflardır.

Duygusal ilişkilerin geç ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde gelişimin önemli bir bileşeni olduğu söylenebilir (Bahadır, 2006). Gençler, romantik ilişkiler aracılığı ile üç temel gelişim görevini yerine getirebilmektedir: a) biricik bir kimlik oluşturmak, b) ilişki becerilerini geliştirmek ve karşı cinsle yakınlık kurmak c) cinsel istek ve dürtülerle sağlıklı bir şekilde baş etmek (Erikson, 1968; Feldman ve Gowen, 1998). Ayrıca, üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler, “yakınlığa karşı yalıtılmışlık” olarak tanımlanan gelişimsel krizin atlatılması dönemine denk gelir. Yakınlıkla kastedilen genç bireyin kimliğini kaybetme korkusu yaşamaksızın açık, destekleyici ve romantik bir ilişki yaşayabilmesidir (Erikson, 1968). Bunun yanı sıra üniversite yılları gençlerin sosyal yaşama uyum sağlamaya çalıştığı yıllardır. Üniversite döneminde kurulan romantik ilişkilerin gençlerin sosyal etkinliklere katılım düzeylerini arttırdığı ve sosyal gelişimlerini desteklediği araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (Hamamcı ve Esen-Çoban, 2010; Moss ve Schwebel, 1993). Buna göre romantik ilişkilerin gençlerin kişilik gelişimlerin yanında psiko-sosyal gelişimleri üzerinde de etkili olduğu söylenebilir.

Ergenlerin kişisel ve sosyal gelişimi üzerinde kritik bir öneme sahip olan romantik ilişkiler, bireyleri hayat boyu etkisi altına almaktadır. Bu dönemde gençler romantik ilişkiler aracılığıyla yetişkinlik döneminde yaşayacakları romantik ilişkilerin provasını yaparlar. Burada edinilen deneyimler, onların yetişkinlik dönemi romantik ilişkilerinin kalitesini ve uyum düzeyini etkiler (Furman, 2002; Sabetelli, 1988). Sağlıklı romantik ilişkiler geliştirmek yaşanan ilişkinin doyum düzeyi ile ilişkilidir. İlişkilerdeki mutluluk düzeyi ve ilişkinin istikrarını sağlanması ancak doyum veren ilişkilerle mümkündür (Metts ve Cupach, 1990; Sullivan ve Schwebel, 1995; Stackert ve Bursik, 2003). Bu nedenle ilişkideki doyum düzeyini etkileyen faktörlerin araştırılması gerekir. Yapılan araştırmalar sonucunda ilişki doyumunun empatik davranış (Davis ve Oathout, 1987), problem çözme becerileri (Metts ve Cupach, 1990), çatışma davranışı (Russell-Chapin, Chapin ve Sattler, 2001), depresyon (Cramer, 2004), ilişki stresi

(Barnes, Brown, Krusemark, Campbell ve Rogge, 2007), iletişim tarzları (Olderbak ve Figueredo, 2009), mükemmeliyetçilik (Stoeber, 2012) ve bağlanma stilleri (Towler ve Stuhlmacher, 2013) gibi değişkenlerle ilişkisi olduğu bulunmuştur. İlişki doyumunu yordayan en önemli değişkenlerden biri de romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlardır (Metts ve Cupach, 1990; Sullivan ve Schwebel, 1995; Stackert ve Bursik, 2003). Bu inançlar katı, mantıksız ve değişime dirençli inançlardır. Bu inançlara sahip olan bireylerin ilişki doyumları düşük olduğu gibi ilişkilerinde problem yaşama olasılıkları da yüksektir (Christian, OLeary ve Vivian, 1994).

Türkiye’de romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların ilişki doyumuna ile ilişkisi araştırılmıştır (Sarı, 2008); ancak romantik ilişkilerin karmaşık yapısı düşünüldüğünde akılcı olmayan ilişki inançlarının yanında ilişkide problem yaratabilecek farklı alanların da değerlendirilmesi önemlidir. Buckner ve Salts, (1985) romantik ilişkilerin arkadaşlık, aile ve akrabalar, dini değerler, serbest zaman etkinlikleri, para, cinsellik gibi çeşitli alanları kapsayıcı bir şekilde değerlendirilmesini ve bireylerin farklı alanlara ilişkin algılarının belirlenmesini önermiştir. Böylelikle bireylerin ilişkinin birden fazla alanına yönelik memnuniyeti ortaya çıkarılabilir. Ancak Türk literatürü incelendiğinde, bireylerin evlilik öncesi ilişki algıları ve ilişki doyumuna arasındaki ilişkinin incelenmediği görülmüştür. Üstelik literatürde bireylerin akılcı olmayan ilişki inançları ve ilişkinin din, iletişim, arkadaşlık, aile ve cinsellik gibi farklı alanlarına yönelik algılarının romantik ilişki doyumuna ile ilişkisini inceleyen bir çalışmaya da rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkileriyle ilgili akılcı olmayan inançları ve ilişkilerini algılamaları ile romantik ilişki doyumuna arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yöntem

Örneklem

Bu araştırma, Mustafa Kemal Üniversitesinde okuyan ve halihazırda romantik bir ilişkisi olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu, 2011-2012 öğretim yılında Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler, Güzel Sanatlar, Eğitim, Tıp, Veterinerlik, Mimarlık Fakülteleri ile Meslek Yüksek Okulunda okuyan araştırmaya katılmaya gönüllü 299 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmaya katılan 299 öğrencinin % 60.2’si kız, % 39.8’i erkektir. Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin, yaş ortalamaları 21.52 olup, yaşlarının standart sapmaları 2.31’dir. Araştırma grubundaki öğrencilerin yaşları 18 ila 37 arasında değişmektedir. Araştırma grubunun sınıf düzeyine

göre dağılımları incelendiğinde, % 31.5'nun birinci sınıf, % 28.4'ünün ikinci sınıf, % 21.7'sinin üçüncü sınıf, % 11'nin dördüncü sınıf ve % 1.3'nün beşinci sınıf olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırma grubunu oluşturan öğrencilerden % 69.6'sı ilişki durumlarını flört, % 21.1'i sözlü, ve % 9.4'ü ise nişanlı olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin ilişki süreleri ortalaması 22.68 aydır; ilişki sürelerinin standart sapması ise 21.92'dir.

Veri Toplama Araçları

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ): Sarı (2008) tarafından geliştirilen Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ), üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili sahip oldukları akılcı olmayan inançları ölçmektedir. Ölçek, 30 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; *Aşırı Beklentiler, Fiziksel Yakınlık ve Cinsiyet Farklılıkları'dır*. Ölçeğin genel toplam puanının güvenilirliği belirlemek için hesaplanan Cronbach alfa değeri .84, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .85'tir. RAINÖ'nin benzer ölçekler geçerliliğini hesaplamak amacıyla Türküm (2003) tarafından geliştirilen Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (AOİÖ) ile Hamamcı ve Büyüköztürk (2003) tarafından geliştirilen İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (İBÇÖ) kullanılmıştır.

Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği (EÖİDÖ): Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği (EÖİDÖ), Kalkan ve Kaya (2007) tarafından, bireylerin mevcut partnerlerine ve ilişkilerine yönelik algılarını ortaya koymak, ilişkideki mevcut ve olası problemleri belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin mevcut ilişkisine yönelik mutluluk düzeyinin yüksekliğini ve ilişkisine yönelik olumlu düşüncelerinin fazlalığını göstermektedir. 34 maddeden oluşan ölçeğin beş alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin alt boyutları, *Dini Değerler, İletişim, Arkadaş İlişkileri, Aile İlişkileri ve Cinsel Uyum'dur*. Ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach alfa değeri .86, tekrar test güvenilirlik katsayısı .72'dir. EÖİDÖ'nin ölçüt geçerliliğini sınamak için Tutarel-Kışlak (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan altı maddelik İlişkilerde Mutluluk Ölçeği (İMÖ) kullanılmıştır.

İlişki İstikrarı Ölçeği (İİÖ; Relationship Stability Scale): Rusbult, Martz ve Agnew (1998) tarafından geliştirilen Büyükaşahin, Hasta ve Hovardaoğlu, (2005) tarafından Türk kültürüne uyarlanan İlişki İstikrarı Ölçeği (İİÖ), ilişkiye yapılan yatırımı, bir başkasıyla beraber olmayı değerlendirmeyi, ilişki doyumunu ve ilişki bağlanımını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. İlişki İstikrarı Ölçeği "*İlişki Doyumu*", "*Seçeneklerin*

Niteliğini Değerlendirme" ve "*İlişki Yatırımı*" olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin orijinal formunun alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri; İlişki Doyumu için .92 ile .95, İlişki Yatırımı için .82 ile .84 ve Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme alt ölçeği için .82 ile .88 arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinal formunun ölçüt geçerliliğini sınamak için Hendrick, Dicke ve Hendrick (1998) tarafından geliştirilen "Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)" kullanılmıştır.

İşlem

Araştırma için gerekli izin alındıktan sonra Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat, Fen Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler, Güzel Sanatlar, Eğitim, Tıp, Veterinerlik, Meslek Yüksek Okulu ile Mimarlık Fakültelerinde uygulamalar 2011-2012 öğretim yılı içerisinde yapılmıştır. Uygulama, araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerle sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Uygulamadan önce öğrencilere, araştırmanın amacı açıklanmış ve ölçme araçları hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra, halihazırda romantik ilişki yaşayan öğrenciler belirlenerek onlara, RAINÖ, EÖİDÖ ve İlişki İstikrarı Ölçeği'nin bir alt ölçeği olan İlişki Doyum Ölçeği (İD) olmak üzere üç ayrı ölçek dağıtılmıştır. Ayrıca öğrencilere ölçme araçlarını içten bir şekilde yanıtlamaları ve cevapların gizli tutulacağı, isteyen öğrencilerin sonuçları araştırmacıdan öğrenebileceği söylenmiştir.

Veri Analizi

Öğrencilerin evlilik öncesi ilişki algıları, romantik ilişkileriyle ilgili akılcı olmayan inançları ile cinsiyet, yaş, sınıf, ilişki durumu ve ilişki süresi gibi sosyo-demografik değişkenlerin ilişki doyumlarını ne oranda yordadığını belirlemek amacıyla hiyerarşik çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizinde denkleme ilk sırada sosyo-demografik değişkenler, ikinci sırada romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, üçüncü sırada ise evlilik öncesi ilişki değerlendirme alınmıştır. romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, evlilik öncesi ilişkileri değerlendirme, yaş ve ilişki süresi, sürekli değişkenler olduğu için analize doğrudan alınmıştır. Cinsiyet, sınıf düzeyi ve ilişki türü gibi değişkenler ise süreksiz olduklarından "dummy değişken" olarak yeniden kodlandıktan sonra analize dahil edilmiştir. Regresyon analizi sırasında aynı zamanda bağımlı değişken olan romantik ilişki doyumunun diğer bağımsız değişkenler ile ikili korelasyon değerleri incelenmiştir. Regresyon analizi sonucunda anlamlı çıkan yordayıcılara göre anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek üzere tek yönlü varyans analizi ve t-testi hesaplamaları kullanılmıştır.

Bulgular

Bağımsız Değişkenler ile Bağımlı Değişken Arasındaki İkili Korelasyon Sonuçları

İlişki doyumunun anlamlı yordayıcılarını belirlemek üzere yapılan Hiyerarşik Çoklu Regresyon Analizi ile öncelikle bağımsız değişkenler ile bağımlı değişken arasındaki ikili ilişkiler incelenmiştir. Buna göre ilişki doyumu ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişki Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. İlişki Doyumu ve Yordayıcı Değişkenler Arasındaki İlişki

Yordayıcı Değişkenler	İlişki Doyumu
Cinsiyet	-.135*
Yaş	.096
Sınıf	.016
İlişki Durumu	.294**
İlişki Süresi	.141*
Aşırı Beklentiler	.211**
Sosyal Zaman Kullanımı	-.089
Fiziksel Yakınlık	-.114*
Zihin Okuma	.097
Cinsiyet Farklılıkları	-.135*
Farklı Düşünmek	-.337**
Dini Değerler	.241**
İletişim	.448**
Arkadaş İlişkileri	.428**
Aile İlişkileri	.434**
Cinsel Uyum	.372**

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 1’de görüldüğü üzere, sosyo-demografik değişkenlerin ilişki doyumu ile korelasyonlarının .02 ile .30 arasında değiştiği görülmektedir. Demografik değişkenlerden sadece ilişki durumu ile ilişki doyumu arasında olumsuz yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($r = -.30$, $p < .01$). Cinsiyet ile ilişki doyumu arasında olumsuz yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.14$, $p < .05$). İlişki süresi ve ilişki doyumu arasında ise olumlu yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r = .14$, $p < .05$). Yaş ve sınıf düzeyi ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($r = .096$, $p > .05$; $r = .015$, $p > .05$).

RAİNÖ’nin alt boyutlarının İİÖ’nin İlişki Doyumu alt boyutu ile korelasyonlarına bakıldığında aradaki ilişkinin $-.09$ ile $-.34$ arasında değiştiği görülmüştür. Aşırı Beklentiler alt boyutu ile İlişki İstikrarı Ölçeği’nin (İİÖ) İlişki Doyumu alt boyutu

arasında olumlu yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmiştir ($r = -.21$, $p < .01$). Fiziksel Yakınlık alt boyutu ile ilişki doyumu arasında olumsuz yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r = -.11$, $p < .05$). Cinsiyet Farklılıkları alt boyutu ile ilişki doyumu arasında olumsuz yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.14$, $p < .05$). Farklı Düşünmek alt boyutu ile İlişki İstikrarı Ölçeği’nin (İİÖ) İlişki Doyumu alt boyutu arasında ise, olumsuz yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmiştir ($r = -.34$). Sosyal Zaman Kullanımı ve Zihin Okuma alt boyutları ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($r = -.089$, $p > .05$; $r = .097$, $p > .05$).

EÖİDÖ’nin alt boyutlarının İİÖ’nün İlişki Doyumu alt boyutu ile korelasyonları ise, $.25$ ile $.45$ arasında değişmektedir. Dini Değerler alt boyutu ile ilişki doyumu arasında olumlu yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .24$, $p < .01$). İletişim alt boyutu ile İİÖ’nin İlişki Doyumu alt boyutu arasında ise olumlu yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r = .45$, $p < .05$). EÖİDÖ’nin Arkadaş İlişkileri alt boyutu ile İİÖ’nin İlişki Doyumu alt boyutu arasında ise yine olumlu yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .43$, $p < .05$). EÖİDÖ’nin Aile İlişkileri alt boyutu ile İİÖ’nin İlişki Doyumu alt boyutu arasında da olumlu yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($r = .43$, $p < .05$). Son olarak Cinsel Uyum alt boyutu ile ilişki doyumu arasında olumlu yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .37$, $p < .05$).

İlişki Doyumunun Anlamlı Yordayıcılarına İlişkin Bulgular

Araştırmada incelenen bağımsız değişkenlerin anlamlı yordayıcıları ve bu yordayıcıların önem sıralarına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Tablo 2’de görüldüğü üzere, hiyerarşik çoklu regresyon analizi sırasında denklemde ilk sırada alınan sosyo-demografik değişkenlerden yalnızca ilişki durumu, doyumun anlamlı yordayıcısı olarak bulunmuştur ($\beta = -.314$, $p < .01$). Öğrenciler, ilişki durumlarını flört, sözlü ve nişanlı olma durumlarından biri ile açıklamışlardır. Yapılan analiz sonucunda, ilişki durumunu söz ve nişanlı olarak tanımlayan öğrencilerin ilişki doyumlarının, ilişki durumunu flört olarak tanımlayan öğrencilerin ilişki doyumlarından daha yüksek olduğu görülmüştür ($F_{(2, 298)} = 15.36$, $p < .001$).

Analize ikinci sırada alınan Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği’nin alt boyutlarından ilişki doyumunu yordayan değişkenler önem sırasına göre, RAİNÖ’nin Farklı Düşünmek ($\beta = -.277$, $p < .001$), Aşırı Beklentiler ($\beta = .187$, $p < .01$) ve Cinsiyet

Tablo 2. *İlişki İstikrarı Ölçeği'nin İlişki Doyumunu Alt Boyutunun Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları*

Blok/Sıra	Değişken	B	SH _B	β	t
1. Demografik Değişkenler	Cinsiyet	-1.89	1.02	-.107	1.85
	Yaş	.38	.24	.102	1.63
	Süre	.02	.02	.039	.67
	1.sınıf vd.	-.46	4.44	-.026	
	2.sınıf vd.	-.61	4.40	-.032	.14
	3.sınıf vd.	.52	4.40	.025	.12
	4.sınıf vd.	-3.27	4.47	-.118	.73
	Flört vd.	-5.91	1.74	-.314**	3.39**
2. Romantik İlişki İnanç.	AB	.33	.10	.187**	3.22**
	SZK	-.06	.10	-.032	.55
	FY	-.27	.17	-.092	1.63
	ZO	.13	.11	.064	1.12
	CF	-.48	.18	-.151**	2.78**
	FD	-.72	.14	-.277***	5.06**
3. Evlilik Öncesi İlişki Değ.	Din	.18	.10	.103*	2*
	İletişim	.28	.12	.158*	2.41*
	Arkadaş	.26	.10	.175**	2.83**
	Aile	.28	.12	.144*	2.29*
	Cinsellik	.01	.14	.003	.05

*p<.05 **p<.01 ***p<.001

Not. AB=Aşırı Beklentiler, SZK=Sosyal Zaman Kullanımı, FY=Fiziksel Yakınlık, ZO=Zihin Okuma, CF=Cinsiyet Farklılıkları, FD= Farklı Düşünmek

Farklılıkları'dır ($\beta = -.151, p < .01$). Yapılan analizler sonucunda bireylerin aşırı beklentiler alt boyutundan aldıkları puanlar yükseldikçe ilişki doyumunun arttığı ($t = 3.88, p < .001$), cinsiyet farklılıkları ve farklı düşünmek alt boyutlarından aldıkları puanlar yükseldikçe de ilişki doyumunun azaldığı bulunmuştur ($t = 1.74, p > .05; t = 3.88, p < .001$).

Denkleme üçüncü sırada alınan Evlilik Öncesi İlişki Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutlarından ilişki doyumunu anlamlı olarak yordayan değişkenler ise önem sırasına göre, Arkadaş İlişkileri ($\beta = .175, p < .01$), İletişim ($\beta = .158, p < .05$), Aile İlişkileri ($\beta = .144, p < .05$) ve Dini Değerler'dir ($\beta = .103, p < .05$). Araştırma bulguları dini değerler ($t = 4.02, p < .001$), iletişim ($t = 8.11, p < .001$), arkadaş ilişkileri ($t = 6.68, p < .001$) ve aile ilişkileri ($t = 6.07, p < .001$) alt boyutlarından alınan puanlar yükseldikçe, ilişki doyumuna da arttığını göstermektedir.

Yapılan hiyerarşik regresyon sonucunda demografik değişkenlerin toplam varyansı açıklama oranları ve varyansa katkıları Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. *Demografik Değişkenlerin Toplam Varyansı Açıklama Oranları ve Varyansa Katkıları*

Blok/Sıra	F _{REG.}	F _{değişim}	R ² değişim	R ²
1. Demografik Değişkenler	4.62***	-	.13***	-
2. Romantik İlişki İnanç.	6.99***	9.34***	.27***	.14
3. Evlilik Öncesi İlişki Değ.	9.12***	11.58***	.40***	.13

*p<.05 **p<.01 ***p<.001

Tablo 3'te görüldüğü üzere yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucunda analize ilk sırada alınan sosyo-demografik değişkenler ilişki doyumuna ilişkin varyansın %13'ünü açıklamıştır. Demografik değişkenlerin varyansa katkısı anlamlıdır ($F_{reg}(9;289) = 4.62, p < .001$).

Hiyerarşik çoklu regresyon analizine ikinci sırada giren Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin alt boyutları sosyo-demografik değişkenlerle birlikte toplam varyans oranının

%27'sini açıklamaktadır ve her iki bloğun varyansı yordama gücü anlamlıdır ($F_{reg} (15;283) = 6.99, p<.001$). RAINÖ'nin alt boyutları, ilişki doyumuna ait birinci aşamada açıklanan varyansa %14'lük bir katkıda bulunmuştur ve RAINÖ'nin alt boyutlarının R^2 'de sağladığı artış anlamlıdır ($F_{değişim} (6;283) = 9.34, p<.001$).

Analize üçüncü sırada giren Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutları, sosyo-demografik değişkenler ve RAINÖ'nin alt boyutları ile birlikte toplam varyansın %40'ını açıklamaktadır ve üç bloğun varyansı birlikte yordama gücü anlamlıdır ($F_{reg} (20;278) = 9.12, p<.001$). EÖİDÖ alt boyutları, ilişki doyumuna ait daha önce açıklanan varyansa %13'lük bir katkı sağlamıştır ve EÖİDÖ alt boyutlarının R^2 'de sağladığı artış anlamlıdır ($F_{değişim} (5;278) = 11.58, p<.001$).

Tartışma

Yapılan analizler sonucunda sosyo-demografik değişkenlerden yalnızca ilişki durumunun doyuma olan katkısı anlamı bulunmuştur. Büyüksahin (2006) ve Buğa'nın (2009) araştırmalarında da bu araştırma bulgularına paralel şekilde ilişki durumunun doyumu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Araştırma grubunu oluşturan bireyler, ilişki durumlarını flört, sözlü ve nişanlı olma durumlarından biri ile açıklanmışlardır. Buna göre, sözlü ve nişanlı bireylerin ilişki doyumları, flört eden bireylere oranla daha yüksek bulunmuştur. Flört dönemi söz ve nişan dönemlerine kıyasla ilişkinin daha erken dönemlerini içermektedir ve bu dönemde romantik ilişkinin başlangıç aşamasında olan çiftler birçok güçlük baş etmek durumundadır. Lewis, bir çiftin yaşamlarında doyuma ulaşabilmeleri için üç gelişimsel değişiklik baş etmeleri gerektiğini öne sürmüştür. Bunlar; bağlılık, güç ve yakınlıktır. Bağlılık, bireyin eşinin onun birincil eşi olduğuna ilişkin algısıdır. Güç, çiftlerden her birinin diğerinin ne yapacağı konusundaki etkinliğidir ve güç ancak paylaşıldığında en etkin şekilde işleyebilir. Yakınlık ise, ilişkiden karşılıklı doyum sağlayabilmek adına yakınlık ve yalnızlık arasındaki dengenin kurulmasıdır (Akt. Gazioğlu-İşmen, 2011). Flört döneminde henüz bu gelişimsel krizler atlatılmamıştır. Yani çiftler henüz partnerlerine karşı yakınlık ve bağlılık duygusu hissedememekte ve birbirleri arasında bir güç dengesi kurmaya çalışıyor olabilirler. Bunlara, ilişkide kimin baskın olacağı ve partnerle kurulan yakınlığın derecesine karar verme konusundaki kaygılar eşlik edebilir. Flört döneminde bireylerin birbirlerini tanıma aşamasında olmaları ve ilişkileriyle ilgili güçlüklerle nasıl baş edeceklerini tam olarak kestirememeleri onların ilişki doyumuna olumsuz yansımış olabilir.

Yapılan analizler sonucunda cinsiyet, yaş, ilişki süresi ve sınıf düzeyinin ilişki doyumunu anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür. Literatürde, cinsiyet ve ilişki doyum arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçları arasında bir tutarlılık yoktur. Bazı araştırmalar cinsiyetin ilişki doyumunu yordayan önemli bir değişken olduğunu belirlerken (Buğa, 2009; Fowers, 1991; Sakallı-Uğurlu, 2003; Sarı, 2008; Vaillant ve Vaillant, 1993), bazı araştırmalarda ise bulunan sonuçlarla paralel olarak öğrencilerin ilişki doyumunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (Beştav, 2007; Curun, 2006; Günay, 2007; Hamamcı, 2005).

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin ilişki doyumunu ilk sırada yordayan alt boyutu "Farklı Düşünmek" tir. Araştırmada beklendiği bir şekilde öğrencilerin Farklı Düşünmek alt boyutundan aldıkları puan yükseldikçe ilişki doyumları azaldığı belirlenmiştir. Stacker ve Bursik (2003) araştırma sonuçlarını destekler şekilde, romantik ilişkilerin "anlaşmazlık yıkıcıdır" boyutu ile ilişki doyumunu arasında olumsuz yönde bir ilişki bulunmuşlardır. "Anlaşmazlık yıkıcıdır" boyutu ile anlatılmak istenen, bireylerin olaylara verdikleri tepkilerin benzer olmaması durumunda ortaya çıkabilecek uyumsuzluğun bir yıkım olabileceği düşüncesidir. Araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi, bireylerin ilişkileri boyunca her konuda aynı fikirde olma istekleri onların doyumlarını olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Anlaşmazlığa tahammül edememe durumu bireyleri birbirlerini değiştirmeye çabasına itebilir. Romans ve DeBord (1995) akılcı olmayan inançlara sahip çiftlerin birbirlerinin kişiliklerini değiştirmeye beklentisi içinde oldukları belirtmiştir.

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin ilişki doyumunu yordayan ikinci derecede önemli alt boyutu ise "Aşırı Beklentiler" dir. Beklenmedik bir şekilde aşırı beklentiler alt boyutundan alınan puanlar yükseldikçe ilişki doyumunda artmaktadır. Sarı'nın (2007) çalışmasında da Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin "Aşırı Beklentiler" alt boyutu ile ilişki doyumunu arasında benzer sonuçlar elde edilmiştir. Romans ve DeBord da (1995) çalışmalarında ilişki kalitesini etkileyen bir takım akılcı olmayan inançlar tanımlamışlardır ve bunları, "birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız", "her şeyi beraber yapmalıyız", "her zaman birbirimize açık olmalıyız" şeklinde ifade etmişlerdir. Literatürde bu tip akılcı olmayan inançların ilişki doyumunu üzerindeki yordayıcı gücünü ortaya koyan bir çok araştırma bulunmaktadır (Sığırcı, 2010; Stackert ve Bursik, 2003; Sullivan ve Schwebel, 1995).

Aşırı beklentileri ifade eden akılcı olmayan inançların ilişki doyumunu arttırması kültürel faktörlerle açıklanabilir. Literatürde de akılcı olmayan ilişki inançlarının kültürler arası farklılaşmasını inceleyen araştırmalar mevcuttur (Goodwin ve Gaines, 2004; Sprecher ve Toro-Morn, 2002; Weaver ve Ganong, 2004). Buna göre, çiftlerin birbirlerinden yüksek beklenti içinde olması Türk kültürünün toplumcu bir kültür olma özelliğinden kaynaklanıyor olabilir. Çünkü toplumcu kültürlerde insanların bireyselleşmesinden çok, duygusal bağ kurduğu bir başka kişiye bağımlı yaşaması pekiştirilir. Topluluk bilinci ya da ünlü sosyolog Emile Durkheim'in deyimiyle kolektif bilinç kişilerin bireysel bilinçlerinin dışında kalan düşünme, davranış ve duyma biçimleridir (Ecevit, 2011). Aşırı beklentiler ile desteklenen düşünce de bireylerin, tüm ihtiyaçlarının bir başkası tarafından mutlak şekilde karşılanması ve bireysel çabalarda mutlaka partnerin desteğinin alınmasıdır. Bu bağlamda, ilişkiden elde edilen doyumun, romantik partnerlerin ilişkiye yönelik beklentileri karşılanması durumunda yükselmesi anlaşılabilir. Üstelik aşırı beklentilere sahip bireylerin, ilişkilerini doyum verici olarak tanımlaması beklentilerin karşılandığının ifadesidir. Yapılan araştırmalar da bireylerin kendi ayrımlaşma süreçlerine benzer eşleri seçtiklerini ortaya koymuştur. Ayrımlaşma, bireylerin eşleri ile aralarındaki duygusal bağımlılığın derecesini ifade eder (Gladding, 2012). Buna göre, çiftlerden her ikisi de birbirinden ilişkiye yönelik yüksek beklentiler içine girip ve bu beklentilere cevap veriyor olabilirler.

Aşırı beklentileri açıklarken, araştırmaya konu olan grubu da dikkate almak gerekir. Araştırma grubunu oluşturan bireyler yaş aralığı itibarıyla çoğunlukla flört döneminde ve bu dönem romantik ilişkilerin tutkulu olarak yaşandığı dönemdir. Hatfield'a göre tutkulu aşk, derin bir psikolojik uyarılma, yoğun bir duygusal durumdur (Akt., Tüfekçi, 2008). Bu anlamda çiftlerin karşılıklı bir bütün olma isteği ve bununla ilgili aşırı beklentileri anlaşılabilir.

İlişki İstikrarı Ölçeği'nin İlişki Doyumu alt boyutunun üçüncü sıradaki yordayıcısı ise "Cinsiyet Farklılıkları" dır. Beklendik şekilde, bu alt boyuttan alınan puanlar yükseldikçe ilişki doyumunu azalmaktadır. Cinsiyetler arası farklılıklara ilişkin inançların ilişki doyumunu olumsuz yönde etkilediği farklı araştırmalarla da ortaya koyulmuştur (Sarı, 2008; Stackert ve Bursik, 2003; Sullivan ve Schwebel, 1995). Temelde insanlar arasındaki cinsiyet ayrımına yol açan biyolojik faktörlerden ayrı olarak kadın ve erkeğe ait olduğu düşünülen bir takım özellikler vardır ve bunlar toplum tarafından cinslere atfedilir. Toplum, bireylere farklı nitelermeler, roller

ve davranış kalıpları yüklemekte ve bu da bireylerin inançlarını şekillendirmektedir. Erkeklerle kadınların duygusal ve biyolojik olarak farklı oldukları inancı, çiftlerin iletişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir ve romantik ilişkilerinde problem yaşamalarına neden olabilir. Bireyler, birlikte oldukları kişi tarafından tam olarak anlaşılacaklarını düşündüklerinden kendilerini yeteri kadar açamayabilirler. Kendilerine çok fazla benzemediğini düşündükleri ve kendilerini anlamayan partnerleri ile daha az yakınlık kurabilir, ilişkiye daha az yatırım yapabilirler. Sonuç olarak, bireylerin cinsiyet farklılıkları inancı onların ilişki doyumlarını olumsuz etkilemiş olabilir.

Araştırma sonucunda, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin "Zihin Okuma", "Sosyal Zaman Kullanımı" ve "Fiziksel Yakınlık" alt boyutlarının İlişki İstikrarı Ölçeği "İlişki Doyumu" boyutunun anlamlı yordayıcısı olmadığı bulunmuştur. Yani bu alt boyutların ilişki doyumuna katkısı anlamlı bulunmamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgu, Sarı'nın (2008) araştırma sonuçları ile benzerdir. Sarı'nın (2008) çalışmasında da RAINÖ'nin bu üç boyutu, ilişki doyumunu anlamlı düzeyde yordamamıştır. Stackert ve Bursik (2003) de araştırma sonucu ile tutarlı olarak "Zihin Okuma Beklentisi" olarak tanımladıkları romantik ilişki inancı ile ve doyum arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Sullivan ve Schwebel'in (1995) yaptıkları araştırmada ise "Zihin Okuma Beklentisi nin bireylerin ilişki doyumunu düşürdüğü bulunmuştur.

Araştırma sonucunda beklendik bir şekilde Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği'nin "Dini Değerler", "İletişim", "Arkadaş İlişkileri" ve "Aile İlişkileri" alt boyutlarının ilişki doyumunu anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Bireylerin romantik ilişkileri ile ilgili değerlendirmeleri ne kadar olumlu ise ilişkiden elde ettikleri doyum da aynı oranda yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, literatür ile de paralellik göstermektedir. Kalkan ve Kaya (2007) tarafından geliştirilen Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği ile İlişkilerde Mutluluk Ölçeği (Tutarel-Kışlak, 2002) arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İlişkilerde Mutluluk Ölçeği, evlilik öncesi yakın ilişkileri genel olarak değerlendirmeyi ve ilişkilerdeki mutluluk düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. İki ölçek arasındaki ilişkinin anlamlılığundan yola çıkarak Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği'nden alınan yüksek puanların ilişki doyumunu arttırdığı söylenebilir.

Bireylerin hem mevcut ilişkilerine yönelik algılarını ölçen, hem de geleceğe yönelik bir değerlendirme yapmalarını isteyen Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme, romantik ilişkilerin

arkadaş, aile, din, cinsel uyum ve iletişim gibi birden fazla alanını kapsamaktadır. Ölçekten yüksek puan alan bireyler, ilişkilerinin bu alanlarına ait olumlu düşüncelere sahip bireylerdir. Bireylerin sahip oldukları bu düşünce yapıları, onların partnerleri ile yakın ve sıcak ilişkiler geliştirmesine katkı sağlıyor olabilir.

Ahmadi ve Hossein-abadi, (2009), Fincham, Ajayi ve Beach, (2011) araştırmalarında dini değerler ile ilgili algıların bireylerin romantik ilişkilerindeki doyum düzeyini anlamlı bir şekilde ortaya koymuşlardır. Litzinger ve Gordon (2007), Gabriel, Beach ve Bodenmann (2010), Rehman ve Holtzworth-Munroe (2007) ise araştırmalarında çiftler arasındaki iletişimin ilişki doyumunu arttırdığını ifade etmişlerdir. Yine araştırma sonuçlarını destekler şekilde aile ilişkilerinin doyum üzerinde yordayıcı bir gücü, yapılan farklı araştırmalarla ortaya koyulmuştur (Chan, 2012; Twenge, Campbell ve Foster, 2003).

Evlilikler her ne kadar iki kişi ile kurulsun da, bu ilişki ağının çiftlerin aileleri ile zenginleşmesi kaçınılmazdır. Üstelik Türk toplumu gibi aile bağlarının oldukça kuvvetli olduğu geleneksel toplumlarda, aile ilişkileri ile ilgili algının ilişki doyumunu üzerinde belirleyici olabileceği söylenebilir. Çiftler, ilişkileri ve ilişkilerinin geleceği ile ilgili bir çok konuda, aileleri tarafından onaylanma ihtiyacı içindedir. Burada yaşanılacak her hangi bir sorun, ilişkinin gidişatını, dolayısıyla ilişkideki memnuniyet düzeyini düşürebilir. Türkiye’de bireylerin aile yapılarının romantik ilişkileri üzerindeki baskın rolünü ortaya koyan bir araştırma Kocadere (1995) tarafından yapılmıştır. Araştırma sonucunda eşinin ailesi ile kendi ailesinin birbirine benzer olduğunu belirtilen katılımcıların, ilişkideki mutluluk düzeyi algısı daha yüksek bulunmuştur.

Romantik ilişkilerde, ailelerin baskın olmasının yanında buna, yakın çevre ve arkadaşlar da eklenmektedir. Özellikle yakın arkadaşlara atfedilen önem ve onların romantik ilişkiler üzerindeki müdahaleci rolü, ilişki doyumunu doğrudan etkileyen bir faktör haline gelebilmektedir. Yılmazçoban’ın (2008) araştırmasında arkadaşlık ilişkilerinin ve yakın çevrenin eş seçimi ve evliliklerde etkili olduğu vurgulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular da, arkadaş ilişkilerinin romantik ilişkiden elde edilen doyumunu etkilediği şeklindedir.

İlişkilerle ilgili algıları ölçen Evlilik Öncesi İlişki Değerlendirme Ölçeği, yalnızca “Cinsel Uyum” alt boyutunda doyumunu anlamlı şekilde yordamamıştır. Yurtdışında yapılan bir çok araştırmada uyumlu bir cinsel yaşantının ilişkideki doyumun önemli bir yordayıcısı olduğunu belirtilmiştir. Hendrick’e (1988) göre romantik ilişki doyumunu; cinsel

tutumlar, aşkın ifade edilen duyguları ve sadakat önemli ölçüde etkiler. Busby, Holman ve Taniguchi (2001) de kapsamlı bir ilişki değerlendirme modeli sunmuşlardır. Buna göre romantik ilişkinin bireysel, çiftler arası, ailesel ve toplumsal boyutları incelenmiş ve bireylerin cinsel tutum ve davranışlarının ilişkiden elde edilen doyumun önemli bir belirleyicisi olduğunu ifade edilmiştir. Yine, Holman, Larson ve Harmer da (1994) cinselliğin ilişki değerlendirmede önemli bir boyut olduğunu vurgulamıştır. Buna göre, araştırma sonuçları yurtdışında yapılan çalışmalar ile paralellik göstermemiştir. Araştırmadan elde edilen sonuç, kültürel faktörlerin etkisi ile açıklanabilir. Türk kültüründe, bireylerin cinsellikle ilgili deneyimleri genellikle evlilik sonrasında kazanıldığından, evlilik öncesinde cinselliğin sorgulandığı maddeler, ilişki doyumunu anlamlı olarak yordamamış olabilir. Ülkemizdeki geleneksel toplum anlayışının etkisi ile bireylerin cinsel uyumla ilgili farkındalıkları yeterince gelişmemiş olabilir. Geleneksel toplumlarda cinsellik daha çok, evlenmek ve çocuk sahibi olmakla özdeşleştirilir. Türkiye’de flört etmek ve doğru eşi aramak anlayışından çok, “sevgi” duygusunun ailenin kuruluşuyla birlikte başladığını belirten “evlilikte keramet vardır” normatif etkisi baskındır (Yılmazçoban, 2011). Araştırma grubunun da evlilik öncesi dönemde ilişki yaşayan bireylerden oluşması, elde edilen bulguları açıklayabilir. Ayrıca, evlilik öncesi dönemde cinselliğin bir tabu olarak görülmesi, kadın ve erkek cinselliğinin mahrem bir konu olarak algılanması, bu konunun konuşulması ve tartışılmasını engelleyecektir. Bu sebeple, uygulayıcılar cinsellikle ilgili maddeleri cevaplarken zorlanmış olabilirler.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada ilişki doyumunu üzerinde akılcı olmayan inançların ve ilişki algısının etkisi incelenmiştir. Bundan sonra yapılacak farklı araştırmalarla, doyumunu yordayabileceği düşünülen duygusal bağlılık, cinsiyet rolleri, gelecek beklentileri, cinselliğe ilişkin tutumlar, empatik beceri, ilişki farkındalık düzeyi ve geleneksel inanışlar gibi değişkenlerle ilişki doyumunu arasındaki ilişkiler araştırılabilir. Ayrıca, akılcı olmayan ilişki inançları ve ilişki algısının ilişki doyumunu üzerindeki etkileri üniversite öğrencileri dışında, flört, söz, nişan gibi romantik ilişkilerin farklı aşamalarında olan gruplar üzerinde araştırılabilir. Araştırma Türk kültüründe gerçekleştirilmiştir ve bazı sonuçlar yurtdışında yapılan araştırmalarla paralellik göstermemiştir. Kültürler arası farklılıkları araştırmak üzere yeni araştırmalar yapılabilir.

Araştırma sonucunda ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların ilişkiden elden edilen doyumunu

etkilediği görülmüştür. Bireylerin sahip oldukları bu akılcı olmayan inançları değiştirmeye yönelik evlilik öncesinde Akılcı Duygusal Davranışçı temelli eğitim programları geliştirilebilir. Bireylerin romantik ilişkilerine yönelik algılarının onların ilişkilerinden elde ettikleri doyumunu yordadığı görülmüştür. Bu nedenle bireylerin ilişkilerindeki güçlü ve zayıf yönleri değerlendirmelerine yardım edilerek, onların evlilik öncesi ilişkilerinde karşılaştıkları mevcut sorunlarla baş etmelerine yönelik ilişki geliştirme programları geliştirilebilir. Ayrıca evlilik öncesi ilişkileri değerlendirme yolu ile bireylerin evlilik yaşantısında karşılaşılabilecekleri olası sorunlar

belirlenebilir. Böylelikle, doyum verici evlilik yaşantısının sağlanabilmesi amacıyla ilişkideki farklı problem alanlarına dönük önleyici danışmanlık hizmetleri sunulabilir.

Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerine yönelik algılarının ve akılcı olmayan inançlarının onların ilişki doyumlarını etkilediği görülmüştür. Bu nedenle, üniversite psikolojik danışma birimlerinde öğrencilerin romantik ilişkilerdeki problemlerle baş etmek üzere psikolojik danışmanlık hizmetleri sunulabilir. Bu psikolojik destek, çiftlerden her ikisinin de katılımıyla daha etkili hale getirilebilir.

Kaynaklar

- Ahmedi, K. ve Hossein-abadi, F.H. (2009). Religiosity, marital satisfaction and child rearing. *Pastoral Psychology*, 57, 211–221.
- Bahadır, Ş. (2006). *Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, çatışma çözme stratejileri ve olumsuz duygu durumu düzeltme arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barnes, S., Brown, K., Krusemark, E., Campbell, W.K. ve Rogge, R. (2007). The role of mindfulness in romantic relationship satisfaction and responses to relationship stress. *Journal of Marital and Family Therapy*, 33(4), 482–500.
- Beştav, G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Buckner, L.P. ve Salts, C.J. (1985). A premarital assessment program. *Family Relations*, 34, 513-520.
- Buehler, C. J. ve Wells B. L. (1981). Counseling the romantic. *Family Relations*, 30(3), 452-458.
- Buğa, D. (2009). *Yakın ilişkilerde istikrar: bağlanma stilleri ve cinsiyet rolleri açısından bir karşılaştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Busby, D.M., Holman, T.B. ve Taniguchi, N. (2001). RELATE: Relationship evaluation of the individual, family, cultural, and couple contexts. *Family Relations*, 50, 308-316.
- Büyüksahin, A., Hasta, D. ve Hovardaoglu, S. (2005). İlişki istikrarı ölçeği (İİÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 25-35.
- Büyüksahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkiyel değişkenler yönünden incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Chang, W. (2012). Family ties, living arrangement and marital satisfaction. *Journal of Happiness Study*, 14, 215-233.
- Christian, J.L., OLeary K. L. ve Vivian, D. (1994). Depressive symptomology in marital discordant women and men: the role of individual and relationship variables. *Journal of Family Psychology*, 8, 32-42.
- Collins, W. A. (2003). More and myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.
- Collins, W. A., Welsh, D., P. ve Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationship. *Annual Reviews of Psychology*, 60, 631-652.
- Cramer, D. (2004). Satisfaction with a romantic relationship, depression, support and conflict. *Psychology and Psychotherapy*, 77, 449-461.
- Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Davis, M. H. ve Oathout, H.A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: empathy and relational competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 397-410.
- Ecevit, Y. (2011). *Toplumsal cinsiyet sosyolojisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: youth and crisis*. New York: Norton.
- Feldman, S. S. ve Gowen, L. K. (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 691-717.
- Fincham, F.D., Ajayi, C. ve Beach, S.R. (2011). Spirituality and marital satisfaction in African American couples. *Psychology of Religion*, 3(4), 259-268.
- Fowers, B.J. (1991). His and her marriage: a multivariate study of gender and marital satisfaction. *Sex Roles*, 24(3/4), 209-221.

- Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11, 117-180.
- Gabriel, B., Beach, S.R. ve Bodenmann, G. (2010). Depression, marital satisfaction and communication in couples: investigating gender differences. *Behavior Therapy*, 41, 306-316.
- Gazioğlu-İşmen, E. (2011). Aile Yaşam Döngüsü. H. Yavuzer (Ed.), *Evlilik okulu içinde* (s.29-47). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gladding, S. T. (2012). *Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları* (İ. Keklik ve İ. Yıldırım, Çev). Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları.
- Goodwin, R. ve Gaines, S. O. (2004). Relationships beliefs and relationship quality across cultures: Country as a moderator of dysfunctional beliefs and relationship quality in three former communist societies. *Personal Relationships*, 11, 267-279.
- Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması, nedensellik-sorumluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin değerlendirmeler arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamamcı, Z. ve Büyüköztürk, Ş. (2003). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ölçeği: ölçeğin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(25), 107-111.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship belief in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 33(4), 313-328.
- Hamamcı, Z. ve Esen-Çoban, A. (2010). Dysfunctional relationship beliefs of late adolescence in adjustment to university. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 300-304.
- Hendrick, S.,S.(1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 50, 93-98.
- Hendrick, S. S., Dicke, A. ve Hendrick, C. (1998). The relationship assessment scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(1), 137-142.
- Holman, T.B., Larson, J.H. ve Harmer, S.L. (1994). The development and predictive validity of a new premarital assessment instrument: The preparation for marriage questionnaire. *Family Relations*, 43(1), 46-52.
- Kalkan, M. ve Kaya, S.N.(2007). Evlilik öncesi ilişkileri değerlendirme ölçeğinin (EÖİDÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Aile ve Toplum*, 3(11), 35-40.
- Kocadere, M. (1995). *İyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirlemeye yönelik betimsel bir çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Litzinger, S. ve Gordon, K.C. (2007). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424.
- Moss, B. F. ve Schwebel, A. I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42(1), 31-37.
- Metts, S. ve Cupach, W.R. (1990). The influence of relationship beliefs and problemsolving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17(1), 170-185.
- Olderbak, S ve Figueredo, A.J.(2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Personality and Individual Differences*, 46, 604-610.
- Rehman, U.S. ve Holtzworth-Munroe, A. (2007). A cross-cultural examination of the relation of marital communication behavior to marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 759-763.
- Romans, J. S. ve DeBord, J. (1995). Development of the relationship beliefs questionnaire. *Psychological Reports*, 76, 1248-1251.
- Rusbult, C. E., Martz, J. M. ve Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5, 357-391.
- Russell-Chapin, L. A., Chapin, T. J., ve Sattler, L.G. (2001). The relationship of conflict resolution styles and certain marital satisfaction factors to marital distress. *The Family Journal*, 9, 259-264.
- Sabatelli, R., N. (1988). Exploring relationship satisfaction: a social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations*. 37(2), 217-222.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2003). How do romantic relationship satisfaction, gender stereotypes and gender relate to future time orientation in romantic relationships? *The Journal of Psychology*, 137(3), 294-303.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sığırcı, A. (2010). *Evlü bireylerde bağlanma biçimleri ve evliliğe dair inançların evlilik doyumu ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Stackert, R.A. ve Bursik, K. (2003). Why i unsatisfied? adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34, 1419- 1429.
- Sprecher, S. ve Toro-Morn, M. (2002). A study of men and women from different sides of earth to determine if men are from Mars and women are from Venus in their beliefs about love and romantic relationships. *Sex Roles*, 46, 131-147.

- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93, 119-135.
- Stoeber, J. (2012). Dyadic perfectionism in romantic relationships: Predicting relationship satisfaction and longterm commitment. *Personality and Individual Differences*, 53, 300-305.
- Sullivan, B.F. ve Schwebel, A.I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305.
- Towler, A. J., ve Stuhlmacher, A.F. (2013). Attachment styles, relationship satisfaction and well-being in working women. *The Journal of Social Psychology*, 153(3), 279-298.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (2002). İlişkilerde mutluluk ölçeği (İMÖ): Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Kriz Dergisi*, 10, 37-43.
- Tüfekçi, S. (2008). *Romantik ilişkilerde genç yetişkinlerin aşka ilişkin tutumları ve kişilik özellikleri: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türküm, A. S. (2003). Akılcı olmayan inançlar ölçeğinin geliştirilmesi ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47.
- Twenge, J.M., Campbell, W.K. ve Foster, C. A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: A meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family*, 6, 574-583.
- Vaillant, C.O. ve Vaillant, G.E. (1993). Is the u-curve of marital satisfaction an illusion? A 40-year study of marriage. *Journal of Marriage and Family*, 55(1), 230-239.
- Weaver, S. E. ve Ganong, L. H. (2004). The factor structure of the romantic beliefs scale for African Americans and European Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 171-185.
- Yılmazçoban, A. (2008). *Flört ve görücü usulü evliliklerde psiko-sosyal özelliklerin etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yılmazçoban, A. (2011). Evlilikte çiftleri etkileyen unsurlar ve arkadaşlık ilişkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 178-195.

Extended Summary

Predicting Romantic Relationship Satisfaction of University Students

Ayça SARAC, Zeynep HAMAMCI and Sonay GÜÇRAY

The romantic relations experienced in college years come across to the period of getting over the developmental crisis defined as “isolating against intimacy” by Erikson (1968). With intimacy it is meant as a young person to have an open, supportive and romantic relationship without having the fear of depersonalization. In this period, the youth rehearse with the romantic relations they will experience in their adulthood. The experiences they had gained here affects the quality and adaptation level of their romantic relations in their adulthood (Furman, 2002; Sabetelli, 1988).

Developing healthy romantic relations is related with the satisfaction level of the relation being experienced. The level of happiness in the relations and providing consistency of the relation is only possible with satisfactory relations. One of the most important variables that force the satisfaction of the relation is the irrational beliefs about the romantic relations (Metts ve Cupach, 1990; Stackert ve Bursik, 2003; Sullivan ve Schwebel, 1995). Those beliefs are the strict, unreasonable and the change resistive beliefs. Those who have these beliefs have a low satisfaction from the relation and they have a high probability to have a problem in their relations (Christian, OLeary, and Vivian, 1994).

When considering the complicated structure of the romantic relations, it is important to evaluate different areas that might cause a problem as well as the irrational relation beliefs. In the research of the literature in Turkey, no researches have been found that examines the effect of perceptions of individuals towards different areas of romantic relations on the satisfaction of romantic relation. Therefore, in the research the relation between irrational beliefs of college students about their romantic relations and their perceptions of their own relation, and the satisfaction of romantic relation has been examined.

Method

This research has been carried out on 299 students who study in Mustafa Kemal University and currently have a romantic relation. In the study, the demographic

information form developed by the researcher, the Irrational Beliefs Scale on Romantic Relations developed by Sarı (2008), the Scale of Evaluating the Pre-Marital Relations developed by Kalkan and Kaya (2007) and the Relation Satisfaction sub-dimension of the Relation Constancy Scale which is adapted to Turkish by Büyüksahin, Hasta and Hovardaoğlu (2005) have been used. The hierarchical multiple regression analysis has been implemented in order to determine the rate of how independent variables predict the relation satisfactions of students.

Results

As the result of the analysis, it has been conferred that only the relationship status predict the satisfaction meaningful among socio-demographic variables like gender, age, class level, relationship status and the relation period. In the result of the study, the “Extreme Expectations”, “Thinking Different” and “Gender Distinctness” sub-dimensions of the Irrational Beliefs Scale on Romantic Relations have been found as meaningful predictor of satisfaction, whereas the “Using the Social Time”, “Mind Reading” and “the Physical Intimacy” sub-dimensions have not predicted the relation satisfaction meaningful. Another finding gained in the result of the research is related with the sub-dimensions of the Scale of Evaluating the Pre-Marital Relations. According to this, all of the sub-dimensions of the scale except the “Sexual Compatibility” sub-dimension have been predicted the satisfaction meaningful.

Discussion

As the result of the analysis, only the contribution of the relationship status to the satisfaction has been found meaningful among the socio-demographic variables. Also with parallel to this research findings, in the researches of Büyüksahin (2006) and Buğa (2009), it has been found that the relationship status predict the satisfaction meaningful. The contribution of the Extreme Expectations, Thinking Different and Gender Distinctness sub-dimensions of the Irrational

Beliefs Scale on Romantic Relations to the relation satisfaction is meaningful. The predictor power to relation satisfaction of those beliefs has been supported with the research conducted (Romans and DeBord, 1995; Sari,2008; Sığırcı, 2010; Stackert and Bursik, 2003; Sullivan and Schwebel,1995). Finally, all of the sub-dimensions of the Scale of Evaluating the Pre-Marital Relations except the “Sexual Compatibility” sub-dimension have been predicted the relation satisfaction meaningful. The research conducted have put forth that the perceptions of couples towards different areas of romantic relations affect the relation satisfactions (Beach and Bodenmann, 2010; Gabriel and Yılmazçoban, 2008).

The relations among the variables such as emotional commitment that is considered to be able to predict the satisfaction, the gender roles, the future expectations, the attitudes towards sexuality, the empathic skill, the relation awareness level and the traditional beliefs, and the relation satisfaction can be investigated with different researches. On the basis of this research, Rational Emotional Behaviorist based education programs can be developed towards changing irrational beliefs regarding the romantic relations with the purpose of individuals to experience satisfactory relations. In addition to this, the relation development programs can also be developed towards coping with other problems on individuals’ pre-marital relations by helping them to evaluate their strengths and weaknesses of their own relations.